

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ต.ค. 2555	21	7558	5

ร้อยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๔

พิพิธภัณฑ์เตาโบราณ อินทขิลแม่แตง

๐๑

เภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอำเภอหนึ่งที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ด้วยมีสภาพป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์เป็นต้นกำเนิดของน้ำแม่แตง นักท่องเที่ยวที่มาที่นี่ต่างรู้จักชื่อเสียงของอำเภอแม่แตงจากแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อาทิ ปางช้างแม่แตง ปางช้างเชียงดาว เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล รวมถึงการล่องแพบนลำน้ำแม่แตง แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่มีใครรู้ว่า บริเวณแห่งนี้มีแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีที่มีอายุกว่า 700 ปี คือ แหล่งเตาเผาอินทขิล

เตาเผาอินทขิล ตั้งอยู่บ้านสันป่าตอง ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง เป็นแหล่งเตาเผาเครื่องถ้วยชามซึ่งเป็นแหล่งใหม่ที่เพิ่งค้นพบเมื่อไม่นานนี้ ตามเอกสารการขุดค้นทางโบราณคดีของเตาเผาอินทขิลของ นายสายันต์ ไพรัชจิดร์ นักโบราณคดี สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 6 เชียงใหม่

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ต.ค. 2555	21	7558	5

กล่าวถึงการพบเตาเผาเป็นครั้งแรกว่าในปี 2536 นายภาสกร โทณวนิก อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และรศ.สร้อยดี อ่องสกุล อาจารย์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้สำรวจพบร่องรอยดินเผาไฟรูป วงกลมในบริเวณบ้านของ นายดวงดี ใจทอง ชาวบ้านสันป่าตอง และได้ ทำการขุดสำรวจทางโบราณคดี เพื่อศึกษาร่องรอยปล่องระบายความร้อนและหลังคาเตาเผาบางส่วน

กระทั่งในปี 2539 ได้มีการตรวจสอบและศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม จึงทำให้ทราบว่าแหล่งโบราณคดีแห่งนี้ เป็นแหล่งเตาเผาเครื่องถ้วย ชามสมัยโบราณ ซึ่งปรากฏร่องรอยหลักฐานเป็นปากปล่องเตาบนผิวดิน 2 แห่ง เตาเผาที่ค้นพบก่อด้วยอิฐ เป็นปล่องกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ประมาณ 80 เซนติเมตร นอกจากนั้นบริเวณทั่วไปยังพบเศษภาชนะดิน เผาเนื้อแกร่งเคลือบสีเขียวอ่อน และเคลือบสีน้ำตาลแกมเขียวเข้ม เนื้อดิน สีเทาและเศษภาชนะดินเผาเนื้ออ่อนไม่เคลือบผิว

กระทั่งต่อมาชาวบ้านในบริเวณใกล้เคียงได้แจ้งให้ไปตรวจสอบโบราณวัตถุที่ “เนินขม” ในป่าห้วยช้างตาย พบเศษเครื่องถ้วย ชามจำนวนมาก สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นแหล่งเตาเผาถ้วยชามอีกแห่งหนึ่ง และเมื่อคณะ ทำการสำรวจต่อไปบริเวณหลังวัดมีดก พบว่ามีเตาเผาอยู่ที่ถนนตามลาดชายเนินเขา และพบปล่องเตาเผาก่อด้วยดินเหนียวเพิ่มขึ้น

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ต.ค. 2555	21	7558	5

อีกแห่งหนึ่งในที่ดินเอกชน

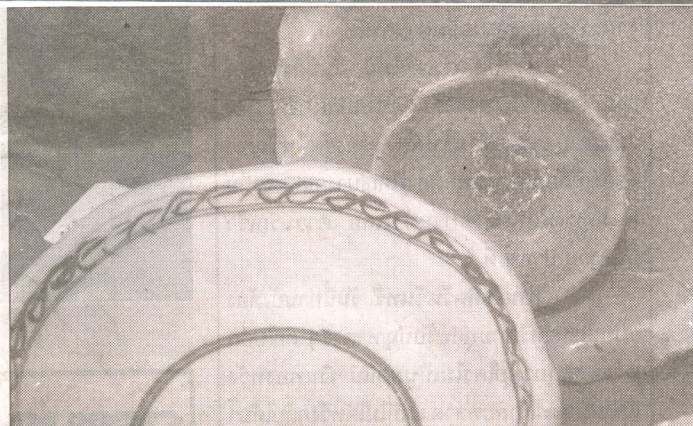
จากการสำรวจของนักโบราณคดีทำให้ทราบว่าลักษณะของเตาเป็นเตาเผาเครื่องถ้วยชาม ก่อโครงสร้างด้วยดินเหนียวแบบระบายความร้อนผ่าเฉียงขึ้น รูปร่างคล้ายไห จึงถูกเรียกว่า “เตาไห” โดยมีช่องใส่ไฟอยู่บริเวณด้านหน้าของเตา สำหรับเป็นช่องลำเลียงภาชนะดินเผาเข้าบรรจุ ตอนกลางของเตาใช้เป็นพื้นที่วางภาชนะ ส่วนตอนหลังใช้เป็นปล่องระบายความร้อน

ส่วนหลักฐานผลิตภัณฑ์เครื่องถ้วยชามที่ถูกค้นพบนั้น เป็นเครื่องถ้วยชามเนื้อแกร่งเคลือบสีเขียวอ่อน เรียกชื่อว่า เซลาดอน หรือ คีลาดล และชนิดเคลือบสีน้ำตาล ใช้ดินสีชาคุณภาพเยี่ยมเทียบได้กับเครื่องถ้วยสังคโลกของศรีสุพรรณภูมิ ที่สำคัญคือพบชิ้นส่วนภาชนะดินดิบ ปั้นจากดินสีขาว ซึ่งยังไม่เคยพบ ณ แหล่งเตาโบราณที่ใดมาก่อนในประเทศไทย อันเป็นหลักฐานสำคัญทางโบราณคดีที่ใช้ให้ทราบถึงกระบวนการและขั้นตอนการผลิตเครื่องถ้วยชามของล้านนาได้เป็นอย่างดี

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ต.ค. 2555	21	7558	5

แหล่งเตาเผาอินทขิลถือเป็นแหล่งโบราณคดีที่มีความสำคัญอย่างมาก ทั้งทางด้านวิชาการโบราณคดี และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของอาณาจักรล้านนา เพราะเป็นแหล่งผลิตเครื่องถ้วยชามในอดีตแหล่งใหม่ที่มีความสมบูรณ์ทั้งเตาเผาและตัวอย่างเศษถ้วยชามที่มีมากถึง 4 แห่ง ซึ่งจากการขุดค้นแหล่งเตาเผาในภาคเหนือตอนบนยังไม่พบว่ามีแหล่งเตาเผาแหล่งใดที่มีความสมบูรณ์เช่นนี้มาก่อน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ต.ค. 2555	21	7558	5

จากการตรวจสอบรูปลักษณะของเตาเผาอินทิล รวมถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องถ้วยชาม สันนิษฐานว่าน่าจะมีอายุอยู่ในยุคล้านนา คือ ประมาณ 500-600 ปีมาแล้ว

แหล่งเตาเผาอินทิลถือเป็นแหล่งโบราณคดีที่มีความสำคัญอย่างมากทั้งทางด้านวิชาการโบราณคดีและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของอาณาจักรล้านนา เพราะเป็นแหล่งผลิตเครื่องถ้วยชามในอดีต แหล่งใหม่ที่มีความสมบูรณ์ทั้งเตาเผาและตัวอย่างเศษถ้วยชามที่มีมากถึง 4 แห่ง ซึ่งจากการขุดค้นแหล่งเตาเผาในภาคเหนือตอนบนยังไม่พบว่า มีแหล่งเตาเผาแหล่งใดที่มีความสมบูรณ์เช่นนี้มาก่อน

ปัจจุบันเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนาได้เล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว โดยนำงบประมาณจากกรมศิลปากรกว่า 10 ล้านบาท มาพัฒนาแหล่งโบราณคดีเตาเผาอินทิล ตลอดจนได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่างๆ ภายในเขตเทศบาลพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอแม่แตง

แหล่งเตาเผาอินทิล บ้านสันป่าตอง อ.แม่แตง จึงน่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของเชียงใหม่ และมีความเหมาะสมที่จะสนับสนุนให้อนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นศูนย์การศึกษา เทคโนโลยีการผลิตเครื่องถ้วยชามโบราณของล้านนา รวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์แหล่งโบราณคดี (Archaeological Site Museum) เพื่อให้ประชาชนผู้สนใจได้แวะเข้าไปเที่ยวชมต่อไป

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th